

GOTTESDIENSTMENÄUM FÜR DEN MONAT FEBRUAR, TEIL 4: FACSIMILE. Izdao Hans ROTHE. Abhandlungen der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften und Künste Bd. 122. Ferdinand Schöningh, Paderborn – München – Wien – Zürich 2010., IX–XXIII + 1–437 str.

Kao 18. svezak u seriji *Patristica Slavica* objavljeno je faksimilno izdanje *Služabnoga mineja za mjesec veljaču* u crno-bijeloj tehnici koji se pod signaturom *Sin. 164* čuva u Državnom povijesnom muzeju (Gosudarstvennyj istoričeskij muzej) u Moskvi. To je ujedno četvrti, posljednji svezak izdanja mineja za veljaču – dosad objavljena tri sveska sadržavaju povijesno-kritička izdanja tekstova mineja, njihove prijevode na njemački jezik, bibliografiju, komentare i usporedbe s odgovarajućim grčkim paralelama. (O načelima obrade i izdanja teksta usp. prikaz H. KUNA, *Slovo 50*, 217–222.) Nastavak je to izdavačkoga pothvata Akademije znanosti njemačke pokrajine Sjeverna Rajna – Vestfalija, a vodi ga Hans Rothe, umirovljeni profesor slavenske filologije na sveučilištu u Bonnu. Izdavanje ove knjige financijski je poduprla zaklada Alfred Krupp von Bohlen und Halbach.

Knjiga koja je pred čitateljem, uz reprodukciju 218 folija rukopisa (str. 1–437) u crno-bijeloj tehnici, donosi iscrpnu paleografsku i kodikološku analizu, što ju je napisala E. V. ŠUL'GINA (na ruskom jeziku, str. IX–XV; u njemačkom prijevodu D. Christians, str. XVI–XXIII). Opis izgleda i veličine stranica, te pomna grafološka analiza duktusa, slova, ligatura, oznaka za početke oda i stihira, analiza tinte, korektura i kasnijih zapisa – sve to navodi autoricu na zaključak kako je cijeli kodeks ispisao jedan pisar koji je ujedno naslikao skromne ukrase, bez izrazitih umjetničkih pretenzija. Neume za napjeve zapisale su pak dvije različite ruke. Autorica na temelju svojih istraživanja zaključuje kako je rukopis nastao u Novgorodu u posljednjoj četvrtini 12. stoljeća.

Ovim je izdanjem zaključeno objavljivanje mineja za veljaču (u 4 knjige), zapisanoga u rukopisu *Sin. 164* u moskovskom Državnom povijesnom muzeju. Već je prije nekoliko godina zaključeno objavljivanje služabnoga mineja za mjesec prosinac, na temelju rukopisa *Sin. 162* iz spomenutoga muzeja (u 5 svezaka, također u seriji *Patristica Slavica*). Razvidno je kako ta vrijedna serija izdanja već godinama potiče interdisciplinarni pristup sta-

rim slavenskim liturgijskim knjigama i kako će pomoći filozofima, liturgičarima, muzikolozima i drugim znanstvenicima da bolje (u)poznaju staru rusku i slavensku pisanu riječ, liturgiju i prijevodno crkveno pjesništvo.

MARIJA-ANA DÜRRIGL

KNJIGE OD LIKARIJE. FAKSIMIL I OBRADA DVIJU LJEKARUŠA PISANIH HRVATSKOM ĆIRILICOM. Uredili Marko PEĆINA i Stella FATOVIĆ-FERENČIĆ. *Rasprave i građa za povijest znanosti knj. 10. Razred za medicinske znanosti sv. 6.* HAZU, Zagreb 2010., 254 str.

U seriji izdanja *Rasprave i građa za povijest znanosti* kao 10. knjiga objavljena je latinična transliteracija i faksimilno izdanje dviju zbirki naputaka za liječenje ljudi i životinja iz Poljica. Shodno širem kulturološkom pogledu urednika, i ova je knjiga obogaćena popratnim raspravama o povijesti Poljica i o zapadnoj (hrvatskoj) ćirilici.

U predgovoru (str. 5) urednici su napisali: »Stoga je poruka koju ovo izdanje *Rasprava* odašilje, između ostaloga, i poruka otvorenosti hrvatskoga prostora svekolikim oblicima pismenosti ... u različitim oblicima ljudske ekspresije od liturgije, književnosti i legislative do liječenja, o čemu svjedoče i dvije ljekaruše koje smo, u sklopu desete knjige *Rasprava*, željeli približiti čitateljima ... U odnosu na druga područja ljudskoga djelovanja, medicina i liječenje ljudi ne zaostaju, već postaju zrcalom svekolikog spleta ljudskog stvaralaštva koji oblikuje uljudbu.« Tu je zapravo iskazano programsko usmjerenje urednikâ posljednjih triju knjiga iz ove edicije, što ju je u okviru HAZU 1963. bio pokrenuo Mirko Dražen Grmek. Nakon hijatusa od skoro 15 godina u izlaženju, edicija se ponovno pojavljuje i izlazi određenim kontinuitetom, a prva je bila objavljena knjiga *Klio u medicinskoj praksi*, s raspravama i esejima posvećenima idejnom začetniku i pokretaču serije *Rasprave i građa za povijest znanosti*, prof. Grmeku. Godine 2009. objavljeno je faksimilno izdanje, transliteracija i rasprave o latiničnim Karlovačkim ljekarušama iz 17. i 18. st. (v. prikaz u *Slovu* 59, str. 415–420), a niz se nastavlja objavljivanjem faksimila i obrade dviju ljekaruša pisanih poljičicom, što su danas pohranjene u Odsjeku za povijest medicinskih znanosti HAZU u Zagrebu. Serija *Rasprave i građa za povijest znanosti* zamišljena je, dakle,